

ความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ
ของโรงเรียนกิงเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร

NEEDS ASSESSMENT FOR IMPLEMENTATION OF AN EDUCATION QUALITY IMPROVEMENT
PLAN BASED ON THE CONCEPT OF PERSONNEL PARTICIPATION AT KINGPETCH SCHOOL

นางสาวยุพดี เป้ามั่ง *

Yupadee Paomung

อาจารย์ ดร.พงษ์ลิขิต เพชรผล **

Ponglikit Petpon, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกิงเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกิงเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ประชากร คือ โรงเรียนกิงเพชร ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากร จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยดัชนีวัดความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียน กิงเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร อยู่ในระดับ ปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกิงเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร อยู่ในระดับ มาก และ 2) ความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกิงเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร พบว่า ด้านที่มีความจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวางแผน (PNI_{modified} = 0.29) รองลงมา คือ ด้านการนำไปสู่การปฏิบัติ (PNI_{modified} = 0.28) และด้านที่มีความจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล (PNI_{modified} = 0.27) ตามลำดับ

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University
E-mail Address: yupadeepaomung@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer Student of Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University
E-mail Address: ponglikit17@gmail.com

Abstract

The research aims were: 1) to study the current and desired of implementation of an Education Quality Improvement Plan based on the Concept of Personnel Participation at Kingpetch School, and 2) to use priority needs assessment to analyze the implementation of the Education Quality Improvement Plan based on the Concept of Personnel Participation at Kingpetch School. The population comprised administrative personnel of the Kingpetch school, while information contributors comprised 33 staff. The data were collected using a questionnaire, and analyzed using frequency, percentage mean and standard deviation, and then calculated by using priority needs index modified (PNI_{modified})

The results showed: 1) the current level of the implementation of the Education Quality Improvement Plan based on the Concept of Personnel Participation at Kingpetch School was at the medium level, and the desired level of the implementation of the Education Quality Improvement Plan based on the Concept of Personnel Participation at Kingpetch School was at the high level, and 2) the order of first priority needs was Planning, Implementation, and Evaluation

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น / การนำแผนสู่การปฏิบัติ / การมีส่วนร่วม

KEYWORDS: NEEDS ASSESSMENT / IMPLEMENTATION PLAN INTO PRACTICE /

บทนำ

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีระเบียบ การปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการกรุงเทพมหานครโดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา ของมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง คือ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนให้แก่เด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ สำนักการศึกษายังเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การจัดทำและพัฒนาแผนการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2565) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดนโยบาย และแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ (สำนักการศึกษา, 2561)

ทั้งนี้ พบว่า ช่วงระยะระหว่างปีการศึกษา 2556-2561 โรงเรียนกิงเพชร สำนักงานเขตราชเทวี มีการเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง และอัตราการย้ายบุคลากรสายการสอนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานในการนำนโยบายด้านการศึกษาจากสำนักการศึกษาไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการนำนโยบายด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลคะแนนเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะเวลาในปีการศึกษาดังกล่าว สาเหตุหนึ่งเกิดจากความล้มเหลวในการกำหนดรายละเอียดในการ

ปฏิบัติงาน (Specification failure) รายละเอียดในการปฏิบัติงานเป็นตัวเชื่อมระหว่างแผนงานนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะบอกให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าต้องปฏิบัติอะไรบ้าง ปฏิบัติอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่ได้รับการคาดหวังหรือวัตถุประสงค์ที่สามารถวัดได้แน่นอนมีอะไรบ้าง หากคำถามเหล่านี้ไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจนก็ถือว่ามีความล้มเหลวอีกรูปแบบหนึ่ง (Kerr, 1976) ดังนั้น หากบุคลากร ในสถานศึกษาได้มีส่วนในการรับรู้นโยบายด้านการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นถึงสิ้นสุดการดำเนินการ จะทำให้ทุกคนได้เป็นส่วนหนึ่งและเห็นความสำคัญในการนำนโยบายด้านการศึกษาไปปฏิบัติ

ดังนั้น การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น การมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนจึงเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ ดังที่ Cohen and Uphoff (1981) มีแนวความคิดว่าการมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมที่ขั้นตอนการตัดสินใจเป็นประการสำคัญ

ในด้านการศึกษา กระบวนการการบริหารแบบ PIE พัฒนามาจากแนวคิดการบริหารโรงเรียน พัฒนาการของการบริหารเริ่มขึ้นในต้นศตวรรษที่ 20 โดยเริ่มจากแนวคิดการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยทำการวิเคราะห์ภาระงานที่ผู้บริหารปฏิบัติเทียบกับผลผลิตทางการศึกษา ต่อมาการบริหารการศึกษาได้นำแนวคิดการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับการนำประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหาร โดยเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม หลังจากนั้นการบริหารการศึกษาได้นำแนวคิดการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับทักษะของผู้บริหาร พฤติกรรมผู้นำ การจัดระบบและการบริหารเชิงระบบเปิด โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบ ต่อมาได้มีทฤษฎีการบริหารการศึกษาที่เกิดขึ้นอีกมากมาย อาทิ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารเชิงสถานการณ์ การบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารความขัดแย้ง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารความเสี่ยง การบริหารจัดการ ที่ดี หรือธรรมาภิบาล การบริหารผลปฏิบัติงาน วัฒนธรรมองค์กร แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่สมบูรณ์แบบ ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องประยุกต์หลายแนวคิดและหลายทฤษฎีมาบริหารโรงเรียน (ประยูร ศรีประสาธน์, 2553: 30-45 อ้างถึงใน ศักดา สกนธวัฒน์, 2555) ซึ่งกระบวนการการบริหารแบบ PIE (Planning, Implementation และ Evaluation) หรือการบริหาร (PIE Model) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation) และการประเมินผล (Evaluation)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวของโรงเรียนกิงเพชรที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลกระทบต่อการจัดทำและการดำเนินการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ผู้วิจัย จึงได้มีความสนใจและศึกษา แนวทางการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกิงเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนบุคลากรที่มีอย่างต่อเนื่อง และเพื่อดำเนินการตามแนวทางการเพิ่มศักยภาพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับการขับเคลื่อนการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ในทิศทางที่เหมาะสม ยึดหยุ่นได้ และสอดคล้องกับนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนกึ่งเพชร ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรในโรงเรียนกึ่งเพชรทุกคน ได้แก่ ผู้บริหาร 2 คน บุคลากรสายการสอน 31 คน รวม 33 คน
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำนโยบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน มีองค์ประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนกึ่งเพชร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

โดยผ่านการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยหลังจากเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ โดยใช้เกณฑ์การวัดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency Index : IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้

ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม พบว่า จากข้อคำถามทั้งหมด 42 ข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.67 จำนวน 8 ข้อ และ IOC = 1.00 จำนวน 34 ข้อ ดังนั้นข้อคำถามสามารถนำไปสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยได้

- 3) การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย คือ วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ใช้การวิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และวิเคราะห์หาค่าดัชนีวัดความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$)

ทั้งนี้ ใช้การแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลผลของเบส (Best, 1981) คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียน
กึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลด้วยการจัดกลุ่มประเภทข้อความ
และสรุปข้อมูล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้เป็น 2 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของ โรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 33 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 และเพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับครูพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 เพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุระหว่าง 56-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 สำหรับครู พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13 อายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 อายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13 อายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 32.36 อายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.68 อายุระหว่าง 51-55 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และอายุระหว่าง 56-60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45

ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับครู พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 58.06 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 29.04 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90

ประสบการณ์ทำงานในโรงเรียนกึ่งเพชรของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 2 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 2-10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 สำหรับครู พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 2- 10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 41.95 เช่นเดียวกับมีประสบการณ์

ทำงานระหว่าง 11 - 20 ปี มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 21- 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 และมีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 31- 40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.23

ทั้งนี้จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร สามารถอธิบายได้ดังตาราง 1

ตาราง 1

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยภาพรวม

การนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ของโรงเรียนกึ่งเพชร ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. การวางแผน	3.43	0.79	ปานกลาง	4.44	0.63	มาก
2. การนำไปสู่การปฏิบัติ	3.51	0.82	มาก	4.49	0.63	มาก
3. การประเมินผล	3.54	0.83	มาก	4.48	0.58	มาก
รวม	3.49	0.81	ปานกลาง	4.47	0.61	มาก

จากตาราง 1 สภาพปัจจุบันของแผนการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการวางแผน อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านการนำไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ของแผนการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรโดยรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งด้านการวางแผน การนำไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล อยู่ในระดับ มาก

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร

ความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2

ความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรโดยภาพรวม

การนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วม ของบุคลากร	PNI modified	ลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็น
1. การวางแผน	0.29	1
2. การนำไปสู่การปฏิบัติ	0.28	2
3. การประเมินผล	0.27	3

จากตาราง 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร พบว่า ด้านที่มีความจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวางแผน ($PNI_{modified} = 0.29$) รองลงมาคือ ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ($PNI_{modified} = 0.28$) และด้านที่มีความจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.27$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในภาพรวม มีสภาพปัจจุบันของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรโดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มาก ซึ่งมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวางแผน

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน โดยเฉพาะขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังที่ Sarafidoe and Chatziioannidis (2013) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของของครูที่ส่งผลต่อโรงเรียนและครู ผลการวิจัยและการอภิปรายผล จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมตามความเป็นจริงและความต้องการเฉลี่ยจริงของครูในการตัดสินใจของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางในและมีความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมสูงถึง ร้อยละ 89.5 ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนมากกว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2543) ที่กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วมนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการศึกษามากขึ้น และยังสอดคล้องกับ สมยศ นาวิการ (2545) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหาร ที่สำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการแบ่งอำนาจหน้าที่ ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่ให้เข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร

ลำดับความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมสูงกว่าครู

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีความจำเป็นในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการนำแผนไปสู่การปฏิบัติงานในโครงการที่สนับสนุนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังที่ Cohen and Uphoff (1977, อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภีลานนท์, 2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบไปด้วย การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ และ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล

ลำดับที่มีความจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล โดยขั้นตอนนี้บุคลากรทั้งหมดควรมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉพาะ ผู้บริหาร มีความจำเป็นในการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลรวมถึง ครูมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการที่สนับสนุนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จะเห็นได้ว่า บุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ดังที่ John M. Nicholas (2004) ได้แบ่งวงจรชีวิตของโครงการออกเป็น 4 ช่วงได้แก่ ช่วงความคิดริเริ่มโครงการ ช่วงกำหนดโครงการช่วงปฏิบัติการโครงการ และช่วงการนำไปใช้ ซึ่งในช่วงการนำไปใช้ (Operation Phase) เป็นช่วงสุดท้ายของวงจรชีวิตของโครงการโครงการสิ้นสุดลง ผลงานของโครงการจะถูกส่งผ่านไปให้ผู้ซึ่งผู้ใช้จะเป็นผู้ประเมินการใช้ผลงานดังกล่าว ความสามารถของผลงานในการแก้ปัญหาว่าเป็นไปตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งการประเมินผลงานจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโครงการที่มีลักษณะคล้ายๆกันต่อไป เช่นเดียวกับ ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะแนวทางของการมีส่วนร่วม ในด้านการร่วมติดตามและประเมินผลโครงการไว้ว่า เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้วผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษาและประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ และยังสอดคล้องกับ ภาวิณี ขุนศรี (2557) ได้ให้ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนสังกัดเขตเทศบาลนครยะลา ไว้ว่าในด้านงบประมาณ เสนอให้ครูสามารถได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการเงิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกึ่งเพชรอย่างเป็นรูปธรรม มีคณะกรรมการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงร่วมกันการประเมินผลเมื่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนด

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร คือ การวางแผน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนการวางแผน โดยการจัดประชุมบุคลากรทุกคนหลังจากได้รับนโยบายต่าง ๆ จากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตผู้เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาพิเศษประจำโรงเรียน หรือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงโครงการภายใต้แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาให้คำแนะนำในการดำเนินงาน เพื่อให้การนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการวางแผนการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร เนื่องจาก ด้านการวางแผน มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเพื่อให้แผนการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรประสบผลสำเร็จ

2.2 ควรศึกษาแนวทางการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร เนื่องจากสภาพที่พึงประสงค์ของการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนกึ่งเพชรตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกด้านอยู่ในระดับมาก เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไปให้เป็นไปตามที่กำหนด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธนวัฒน์ คำภีลานนท์. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เขตเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี. (2543). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุโรปต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์: ศึกษาเฉพาะวัดเชตุพนวิมลมังคลาราม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม*.
- ภาวิณี ขุนศรี. (2557). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครยะลา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา*.
- ศักดิ์ดา สกนธวัฒน์. (2555). *ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดามascus, กรุงเทพมหานคร*.
- สมยศ นาวิการ. (2545). *ทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2561). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2561 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.

ภาษาอังกฤษ

- Best, J. W. (1981). *Research in education (4th ed.)*. New Jersey: Prentice Hall.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural development participation: Concept and Measures for project design implementation and evaluation*. Ithaca, NY: Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Sarafidoe, J. O., & Chatziioannidis, G. (2013). Teacher participation indecision making and its impact on school and teachers. *International Journal of Educational Management*, 27(2), 170-183. doi:10.1108/09513541311297586
- Kerr, D. H. (1976). The logic of policy and successful policy. *Policy Science*, 7(3), 351-363. doi:10.1007/BF00137628
- Nicholas, J. M. (2004). *Project Management for Business and Technology: Principles and Practice (2nd ed)*. Amsterdam: Elsevier Butterworth-Heinemann.